



КОРОНАВІРУС (COVID-19): КОНКУРЕНЦІЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

В умовах карантину, продовженого до 24 квітня 2020 року постановою Кабінету Міністрів України № 236 від 25 березня 2020 року, бізнес шукає шляхи оптимізації роботи та нові можливості підтримання рівня дохідності та маржинальності. В цьому контексті важливо пам'ятати про необхідність дотримання конкурентного законодавства. Зокрема, власникам бізнесу слід звернути увагу на застереження Антимонопольного комітету України (надалі – "АМК") щодо узгоджених дій та антиконкурентної поведінки з метою уникнення порушень антимонопольного законодавства. Додатково пропонуємо звернути увагу на встановлені урядом преференції, та можливості у сфері публічних закупівель.

COVID-19 та реклама лікарських засобів та дезінфекторів

АМК у [повідомленні](#) від 23 березня 2020 року наголошує, що за інформацією ВООЗ немає підтверджених та ефективних ліків від COVID-19. Вказівка у рекламі лікарського засобу, що він має профілактичну чи лікувальну дію щодо COVID-19, є неправдивою інформацією, а її поширення є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

АМК також застерігає виробників від поширення неправдивої, неповної або неточної інформації про антисептичні чи дезінфекційні властивості спреїв, розчинів, гелів, серветок та інших засобів, а також про їхню здатність знищувати віруси, у тому числі й COVID-19, з метою приваблення споживачів.

Відповідальність: у разі виявлення порушень, АМК має право накладати штрафи у розмірі до **5% доходу від реалізації продукції за 2019 рік**.

Підвищення цін у зв'язку з COVID-19

АМК застерігає, що **необґрунтоване підняття цін** на лікарські засоби та предмети гігієни, зокрема одноразові медичні маски, дезінфікуючі засоби, а також на продукти харчування тривалого зберігання є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ

- Поширення неправдивої інформації про лікарські засоби, які мають лікувальну або профілактичну дію проти COVID-19 містить ознаки недобросовісної конкуренції.
- Поширення неправдивої інформації тягне накладення штрафу до 5% доходу від реалізації продукції за останній звітний рік.

У [повідомленні](#) від 24 березня 2020 року АМК заявив, що вимагатиме від харчових ритейлерів надавати повну інформацію про закупівельні та роздрібні ціни на крупи, хліб, цукор, борошно, м'ясо, овочі для виявлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Контроль з боку АМК вже знайшов відображення на практиці. 26 березня 2020 року Київське обласне територіальне відділення АМК відкрило [справу](#) проти постачальників продуктів харчування та найбільших мереж продовольчих магазинів Києва за суттєве подорожчання продуктів. 31 березня 2020 року відкрито [справу](#) проти постачальників/виробників та роздрібних мереж аптек Києва та області за підвищення цін на засоби індивідуального захисту.

Відповідальність: у разі виявлення порушень, АМК накладатиме штрафи у розмірі до **10% доходу від реалізації продукції за 2019 рік**.

Домовленості з конкурентами на ринку

В умовах COVID-19 для учасників ринків може виникнути необхідність координуватись. АМК звертає увагу, **паралельне підвищення цін** шляхом **домовленості з конкурентами** може мати ознаки **антиконкурентних узгоджених дій**, що можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції. 26 березня 2020 року АМК надав обов'язкові до виконання [рекомендації](#) операторам мобільного зв'язку утриматись від підвищення вартості тарифів, автоматичного переведення абонентів на дорожчий тарифний план та інших погіршень якості надання послуг.

Інші антиконкурентні дії

Поширення COVID-19 може вплинути на обсяги реалізації товарів, що вимагатиме прийняття відповідних комерційних рішень. Проте, іншим аспектом ведення діяльності є **зумисне обмеження обсягів реалізації з метою створення штучного дефіциту**. В межах антимонопольного законодавства України **така діяльність підпадає під визначення антиконкурентних дій**, тому може призвести до накладення штрафів.

Зловживання монопольним становищем на ринку

Обережними в контексті оптимізації діяльності в умовах COVID-19 повинні бути компанії, які займають монопольне становище на ринку. **Монопольне становище на ринку** займають суб'єкти господарювання, які:

- не мають жодного конкурента на ринку;
- займають частку на ринку, що перевищує 35% відсотків;
- займають частку на ринку, що дорівнює або становить менше 35%, але частки на ринку, що належать конкурентам, є порівняно невеликого розміру, аби створити значну конкуренцію.

Зловживанням є встановлення цін, які були б неможливі за конкуренції; домовленості з дистриб'юторами щодо фіксації завищеної ціни перепродажу; нав'язування додаткових зобов'язань (додаткових товарів).

КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ

Порушенням антимонопольного законодавства України в умовах COVID-19 є:

- необгрунтоване підвищення цін;
- паралельне підвищення цін в результаті домовленості з конкурентами на ринку;
- обмеження обсягів виробництва з метою створення штучного дефіциту;
- зловживання монопольним становищем на ринку.

Відповідальність: у разі виявлення порушень, АМК може накласти штраф у розмірі до **10% доходу від реалізації продукції за 2019 рік, застосувати примусовий поділ (якщо можливий).**

Митні преференції та їх вплив на конкуренцію

Постановою Кабінету Міністрів України № [224](#) від 20 березня 2020 року ряд лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, необхідних для боротьби з COVID-19, було **звільнено від сплати ввізного мита та оподаткування податком на додану вартість (ПДВ).**

У переліку передбачені преференції, зокрема, щодо ввезення на митну територію України апаратів штучної вентиляції легень, тестів для діагностики COVID-19, дозаторів кисню із зволожувачами, рентгенівських пересувних апаратів, парацетамолу, інсуліну, лідокаїну, дезінфекційних засобів, респіраторів, тощо.

Таким чином, виробники та постачальники зазначених лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання матимуть привілейоване становище порівняно з іншими конкурентами на відповідних товарних ринках. Такі преференції слід враховувати при формуванні цін.

Публічні закупівлі в умовах COVID-19

Законом України № [530-IX](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)" від 17 березня 2020 року передбачено, що положення Закону України № 922-VIII "Про публічні закупівлі" 25 грудня 2015 року (надалі – "**Закон**") не поширюється на товари, роботи чи послуги, необхідні для боротьби з COVID-19.

Проте, Закон вимагає від замовника оприлюднювати в електронній системі за результатами закупівлі зазначених товарів звіт про укладені договори, договір та всі додатки до нього, звіт про виконання договору.

Відповідальність: неоприлюднення / порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлі, предметом яких є товари, роботи чи послуги, необхідні для боротьби з COVID-19, тягнуть за собою накладення штрафу на службових (посадових), уповноважених осіб від 11 900,00 до 17 000,00 гривень.

За повторне правопорушення протягом року доведеться заплатити від 17 000,00 гривень до 25 000,00 гривень.

Звертаємо також увагу, що дія Закону не поширюється на товари і послуги, що закуповуються Міністерством охорони здоров'я України за угодами із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі (наприклад, Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна асоціація забезпечення медикаментами (International Dispensary Association)).

КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ

- Постачання лікарських засобів, обладнання та/або виробів, необхідних для боротьби з COVID-19 звільняється від ввізного мита та оподаткування ПДВ.
- Загальна процедура та вимоги до публічних закупівель не поширюються на випадки, якщо предметом закупівлі є товари, роботи чи послуги, необхідні для боротьби з COVID-19.

Відповідальність за порушення антимонопольного законодавства України

Звертаємо увагу, що будь-яка **антиконкурентна поведінка**, зокрема:

- необґрунтоване підвищення цін,
- паралельне підвищення цін в результаті домовленості з конкурентами на ринку,
- обмеження обсягів виробництва з метою створення штучного дефіциту, та
- зловживання домінуючим становищем на ринку

є **порушенням антимонопольного законодавства України**, за яке АМК може накласти штраф у розмірі до **10% річного обороту компанії за 2019 рік**.

Рекомендуємо ретельно і зважено підходити до оптимізації ведення господарської діяльності, а особливо до питання ціноутворення в умовах COVID-19, аби убезпечити свій бізнес від потенційних порушень антимонопольного законодавства та накладення штрафних санкцій.

КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ

- За порушення антимонопольного законодавства України АМК накладатиме штраф у розмірі до 10% обороту компанії за останній звітний рік.

ЗА ДЕТАЛЬНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ЗВЕРТАЙТЕСЬ ДО НАШИХ ЕКСПЕРТІВ У ПРАКТИЦІ:



ЄВГЕНІЙ ДЕЙНЕКО

Керуючий партнер,
корпоративне право, злиття та
поглинання, антимонопольне
право, комерційне право

✉ + 380 50 603 8850

✉ deyneko@everlegal.ua



АНДРІЙ ОЛЕНЮК

Партнер,
банківське та фінансове право,
корпоративне право, злиття та
поглинання, комерційне право

✉ + 380 50 141 0335

✉ olenyuk@everlegal.ua

Ця публікація не обов'язково стосується кожного важливого аспекту питань, які тут описані. Жодних консультацій, у тому числі правових, цією публікацією не передбачено.

КОНТАКТИ:

+380 44 337 0016
Рильський провулок,4,
Київ, Україна

www.everlegal.ua